Vastencyclus 2023 – Vertrouwen
(5) Vertrouwen voorbij het onwaarschijnlijke

Lezing:

Ik werd opnieuw door de hand van de HEER gegrepen. Zijn geest voerde mij mee en Hij zette mij neer in een dal vol beenderen. Ik moest er aan alle kanten omheen lopen, en zo zag ik dat er verspreid over het dal heel veel beenderen lagen, die helemaal waren uitgedroogd. De HEER vroeg mij: 'Mensenkind, kunnen deze beenderen weer tot leven komen?' Ik antwoordde: 'HEER, mijn God, dat weet U alleen.' Toen zei Hij: 'Profeteer, en zeg tegen deze beenderen: "Dorre beenderen, luister naar de woorden van de HEER! Dit zegt God, de HEER: Beenderen, Ik ga jullie adem geven zodat jullie tot leven komen. Ik zal jullie pezen geven, vlees op jullie laten groeien en jullie met huid overtrekken. Ik zal jullie adem geven zodat jullie tot leven komen. Dan zullen jullie beseffen dat Ik de HEER ben."' Ik profeteerde zoals mij was opgedragen. Zodra ik dat deed hoorde ik een geluid, er klonk een geruis van botten die naar elkaar toe bewogen en zich aaneenvoegden. Ik zag pezen zich aanhechten en vlees groeien, ik zag hoe er huid over de botten heen trok, maar ademen deden ze nog niet. Toen zei Hij tegen mij: 'Profeteer tegen de wind, profeteer, mensenkind, en zeg tegen de wind: "Dit zegt God, de HEER: Kom uit de vier windstreken, wind, en blaas in deze doden, zodat ze weer gaan leven."' Ik profeteerde zoals Hij mij gezegd had, en de lichamen werden met adem gevuld. Ze kwamen tot leven en gingen op hun voeten staan: een onafzienbare menigte. En Hij zei tegen mij: 'Mensenkind, deze beenderen zijn het volk van Israël. Het zegt: "Onze botten zijn verdord, onze hoop is vervlogen, onze levensdraad is afgesneden." Profeteer daarom en zeg tegen hen: "Dit zegt God, de HEER: Mijn volk, Ik zal jullie graven openen, Ik laat jullie uit je graven komen en Ik zal jullie naar het land van Israël brengen. Mijn volk, als Ik je graven open en jullie uit je graven laat komen, zullen jullie beseffen dat Ik de HEER ben. Ik zal jullie mijn adem geven zodat jullie weer tot leven komen, Ik zal jullie in je eigen land laten wonen, en jullie zullen beseffen dat Ik de HEER ben. Wat Ik gezegd heb, zal Ik doen – zo spreekt de HEER."'

Ez 37,1-14 (NBV21)

Overweging

Goeiemorgen,

Mij werd gevraagd om deze vastencyclus rond vertrouwen af te sluiten vanuit mijn persoonlijke ervaringen tijdens de inleefreis met BD naar Guatemala, waar we kennis maakten met de werking van BD en zijn plaatselijke partners. Onze tocht bracht ons heel vaak te midden van de Maya-gemeenschappen, waar we uiterst hartelijk ontvangen werden en waar elk samenzijn steevast geopend werd met een kleine ceremonie. Daarin uiten ze hun vreugde over het samenzijn en spreken ze hun eerbied uit voor moeder aarde, en voor wat de natuur hen aan vruchten geeft. Ze zeggen ook dank voor hun eigen lichaam en zegenen daarbij de verschillende lichaamsdelen. Elke kaars heeft met zijn eigen kleur uiteraard zijn eigen referentie, de lucht, de landbouw, de zonsopgang. Belangrijkst voor ons vandaag is de witte kaars; deze verwijst o.a. naar het oogwit, het wit van de tanden en het wit van onze beenderen. Zo'n Mayaceremonie richt zich tot de energie van de dag, opdat die hen zou vervullen, zodat ze sterk staan en niet ten onder gaan, zodat ze het goede doen voor zichzelf, de anderen en de natuur. Als jullie deze energie op één of andere manier gewaarworden, sla ze dan op en hou ze bij, ze komt straks zeker van pas.

Ik heb Guatemala leren kennen als een kleurrijk land met een adembenemende natuur en een dynamische bevolking die vol overgave en in verbondenheid strijd voert voor grond, water,

democratie, de toekomst van z'n kinderen. Het land heeft echter een duister verleden. Zijn geschiedenisboek telt een groot aantal zwarte bladzijden, onderdrukking tijdens de Spaanse kolonisatie, uitbuiting van de inheemse bevolking door een kleine groep grootgrondbezitters en multinationals, militaire dictaturen, guerrilla-verzet, burgeroorlog, genocide, schendingen van de mensenrechten, alles is daar de revue gepasseerd en jammer genoeg, zijn ze er vandaag de dag nog niet van af.

De economie is nog steeds in handen van enkele grote families en hun bedrijven. De kleinschalige landbouwers hebben steeds minder grond en kunnen steeds moeilijker overleven. Noodgedwongen werken op de grote plantages gebeurt in slechte omstandigheden en levert vaak slechts een hongerloon. De overheid zet in op grootschalige exportlandbouw, mijnbouw- en energieprojecten, maar deze brengen geen brood op de lokale plank en ze zijn een ramp voor het milieu. Zowel de gezondheidszorg als het onderwijs zijn nog niet algemeen toegankelijk en velen kampen met een chronische ondervoeding. Er heerst een grote politieke onwil om de torenhoge ongelijkheid, de geïnstitutionaliseerde corruptie, het geweld en de discriminatie van de inheemse bevolking aan te pakken.

Kortom, de Mayabevolking heeft alle reden om de moed te verliezen, om de strijd op te geven, om zich er bij neer te leggen, als een hoop dorre beenderen, met vervlogen hoop en dromen. Hun uitzichtloze situatie is zoals die van Ezechiel, die met zijn volk in ballingschap zit, midden de ellende, van alles en iedereen verlaten. Want, *what happens in Israël, does not stay in Israël*. Wat zich afspeelt aan onrecht in Israël speelt zich overal af, ook in Guatemala, en is van alle tijden, ook vandaag.

Om eerlijk te zijn, het is onwaarschijnlijk dat er binnenkort gerechtigheid heerst in Guatemala, het is onwaarschijnlijk dat de stem van elke mens gehoord wordt, dat er voor iedereen zuiver drinkwater voorhanden is, dat elke familie zichzelf kan onderhouden van zijn eigen oogst op zijn eigen stukje grond, het is onwaarschijnlijk dat het milieu niet langer de dupe is van de agro-industrie, dat elk kind naar school kan, dat iedereen toegang heeft tot medische zorg….

En toch, ondanks al deze onwaarschijnlijkheid, heb ik vertrouwen gezien bij de bevolking, veerkracht en vechtlust. Houden ze zich, net zoals Ezechiel, recht aan een visioen van hoe het kan zijn, van hoe het moet worden? Hebben ze begrepen dat alles wat gebeurt, ten kwade maar ook ten goede, geen noodlot is of goddelijke beschikking, maar mensenwerk? De stem die mensen in beweging brengt, zegt nooit, leg je maar even neer of zit maar even stil, maar altijd, mensenkind, sta op, recht overeind en ga, ga een weg van dagen en doe wat moet gedaan worden. Straks bezingen we in het lied van Ezechiel deze evolutie, van de mens in een desastreuze omgeving, compleet verloren in de 1^{e} strofe, naar een mens in de laatste strofe met een rotsvast vertrouwen dat God niemand verloren laat gaan, ondanks alle onwaarschijnlijkheden. We krijgen een belofte van herstel, een perspectief op een nieuwe toekomst, een opstanding uit de dood, nieuw leven. De dorre beenderen worden weer leven ingeblazen. Nieuwe levenscheppende geestesadem krijgen ze, de boeren in Guatemala die zich beginnen te verzetten tegen de uitbuiting op de koffieplantages, nieuwe adem voor de vrouwen die zich verenigen en beginnen op te komen voor hun rechten, nieuwe adem voor de jongeren die elkaar oproepen niet te emigreren maar samen te strijden voor hun land, nieuwe adem voor de activisten die de maatschappij in beweging willen brengen.

Misschien zijn ze in de Mayagemeenschappen voor elkaar een beetje Ezechiel 'moge God sterkte geven', om over elkaar te waken dat ze volharden, tot de morgen daagt; misschien zijn de partners van BD een beetje Ezechiel omdat ze hun dagelijkse strijd ondersteunen, misschien zijn wij als sponsors van BD een beetje Ezechiel, omdat we mee de weg van solidariteit gaan, over alle grenzen

heen. Om systemen te veranderen ook met kleine stapjes, moet je er in geloven, moet je er vertrouwen in hebben, tot je laatste snik, voorbij het onwaarschijnlijke, tot je er bij neervalt, tot een nieuwe wereld komen zal. Het volk van Guatemala heeft wilskracht, motivatie en vertrouwen, maar ook onze aanmoediging en ondersteuning is broodnodig. Gods 'ik zal er zijn' is een oproep ons niet meer neer te leggen bij wat is, maar de handen uit de mouwen te steken voor wat het kan worden. Hij schudt ons geweten wakker, moedigt ons aan, wijst ons een weg ten leven, opdat wij -want wie anders- het aangezicht van de aarde zouden vernieuwen. Er is nog veel werk aan de winkel! Maar met de energie van vandaag en elke volgende dag staan we samen sterk, en God weet, komt het goed!

Ik wil eindigen met een gedicht van Mark Verhees, oprichter Voor Positiviteit.

Samen de wereld mooier maken
in een positievere flow geraken
op zoek naar iets leuks en positiefs
een kleine mooie daad, iets liefs
mijn geloof, mijn intense beleving
in een mooiere leefomgeving

Ik ben mezelf gaan zien
wat kan ik doen misschien
langzaamaan ben ik gaan bouwen
ben op mezelf gaan vertrouwen
genietend van de liefde om me heen
geloof ik in mijn droom die verscheen

Daar sta ik dan
ik weet dat ik het kan
het besluit heb ik genomen
doen wat ik kan dromen
mijn angsten raak ik kwijt
vertrouwen is wat mij leidt

Met kracht en geloof echt kiezen
anders een droom en tijd te verliezen
moet ik dan aarzelen en dagen praten
mijn zekerheden ga ik nu achterlaten
mensen zullen me voor gek verklaren
en van anderen zal ik liefde ervaren

Dromen realiseren vraagt lef
dat is wat ik me van binnen besef
loslaten is wat echt moet
ik voel zelf het komt zeker goed
want ik geloof dat als ik dan toch echt val
dat er altijd iemand zal zijn die mij opvangen zal.

(Mark Verhees)

Fabi Desaele
De Lier, Brugge, 26 maart 2023